

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

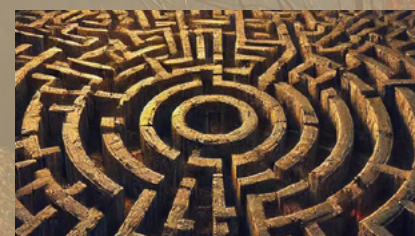
**DUHOVNE VAJE
V ZAHODNI FILOZOFSKI TRADICIJI**

**MNOGI OBRAZI
MODERNE DUHOVNOSTI**

SKRIVNOSTI LABIRINTA

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

www.akropola.org

AKROPOLITANEC

OKTOBER 2025 | ŠT. 116

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo
www.akropola.org

Wolfova 8, 1000 Ljubljana
070 601 651, 059 78 02 11
info@akropola.org

Tyrševa 7, 2000 Maribor
040 709 955
maribor@akropola.org

Odpiralni čas:
ponedeljek–četrtek 18.00–22.00

Ime revije: *Akropolitanec*
Založnik: Kulturno društvo Nova Akropola, Wolfova 8, Ljubljana
Odgovorni urednik: Stjepan Palajsa
Uredništvo: Andrej Praček, *urednik*, Nija Androjna, *grafično oblikovanje*, Barbara Krasnik, *prevodi*
Leto, mesec in številka izdaje: oktober 2025, št. 116, mesečnik
Kontaktne podatki: akropolitanec@akropola.org
ISSN 3023-9486

V TEJ ŠTEVILKI:

- FILOZOFIJA: DUHOVNE VAJE V ZAHODNI FILOZOFSKI TRADICIJI 4
- DUHOVNOST: MNOGI OBRAZI SODOBNE DUHOVNOSTI 7
- MITOLOGIJA: SKRIVNOSTI LABIRINTA 11

B E S E D A U R E D N I K A

Kaj pomeni živeti duhovno?

Duhovnost je velikokrat zlorabljen pojem, zato ga sam redko uporabljam. O njej je težko razpravljati, predvsem zato, ker ima vsak izmed nas o tem določene predstave, ki se med seboj razlikujejo. Za boljše razumevanje se moramo najprej uskladiti vsaj v osnovnih pogledih.

Najprej si zastavimo vprašanje – kaj je duh? Če sledimo tradicionalni filozofiji, je to eden izmed delov človeka, poleg psihe in telesa. Telo zmoremo opisati, saj ga neposredno zaznavamo. Psiho je tudi mogoče dokaj enostavno opredeliti – je naša notranja narava, ki je, čeprav je s fizičnimi čutili ne moremo zaznati, razvidna posredno, skozi naše vedenje. Duh pa je še globlji del človeka in zato težje določljiv.

V trenutni fazi našega razvoja lahko notranje dele sebe prepoznavamo le posredno. Tako psihično subtilnega in psihično grobega človeka ločimo po njunih dejanjih. Podobno skozi dejanja prepoznavamo tudi duhovno bolj ali manj razvitega človeka. Pomemben element pri opredelitvi samega sebe je lastna identifikacija. Duhovnost namreč živi tisti, ki se identificira kot duhovno bitje. Ne gre zgolj za to, o čem govoriš ali za to, za kaj se deklariraš. Točka identifikacije pomeni "mesto", kjer se pretežno nahaja tvoja zavest in iz katerega deluješ.

Če se, na primer, življenje pretežno vrti okoli čutov, potem se identificiram s fizičnim telesom. Če dajem pomen čustvenim stanjem (npr. ali sem uveljavljen, ljubljen, vesel ipd.) ali visoko vrednotim svoje znanje, se identificiram s svojo psiho.

Dejansko pa se lahko zavedamo več delov sebe – enega, dveh ali vseh treh – in v tem se med seboj razlikujemo. Dodatne razlike se pojavijo tudi v spektru zavedanja vsakega izmed teh treh "svetov". Sposobnost vstopanja v lastna notranja področja in njihova subtilnejša območja pridobivamo z dozorevanjem.

Identificirati se kot duhovno bitje in se kot takšno povsem izražati skozi psiho in telo je redkost. Večina ljudi, ki se ukvarjajo z duhovnostjo, se duhu kvečjemu približuje. To pomeni, da se k njemu usmerjajo, skušajo ta del "sebe" dojeti ter postopoma opuščajo vrednote, ki so izključno fizične ali izključno psihične.

To ne pomeni trpinčenja sebe ali hladnega zanikanja določenih zadovoljstev. Pomeni zgolj zamenjavo bolj grobih radosti za subtilnejše. Če nekaj opuščamo, je to lahko zato,

da bi nekaj drugega osvojili – in ne nujno zato, ker bi bilo tisto, kar opuščamo, samo po sebi slabo. To je podobno, kot ko zapustiš stari dom ob morju, da bi se preselil v novega med gorami. Stari ima svoje čare, a če želiš izkusiti lepote novega, moraš starega pustiti za seboj.

Duhovnost, kot jo navadno razumemo, je torej le senca resnične duhovnosti – je prej pot k njej. Je zavestno prehajanje skozi plasti, s katerimi se trenutno identificiramo, z namenom, da jih presežemo. Preseči pa ne pomeni zanikati ali se jim izogniti, temveč iti skozi njih – kar pomeni, da se jih naučimo obvladovati. Kdo lahko zares trdi, da povsem obvladuje svoje telo, čustva in misli ter da se lahko skozi njega svobodno izraža? Najverjetneje nismo med njimi. Zato je treba na tem delati.

Pomagajo ustrezne vaje, ki so del enega izmed bolj ali manj preverjenih sistemov poti. Poleg vaj pa je potrebno tudi hkratno življenje iz najsubtilnejše točke, kamor naša zavest še lahko seže – da bi se tam utrdili.

To bi lahko razumeli kot duhovno življenje, ki ga trenutno premoremo – individualno in hkrati kolektivno pot proti višinam Človeka, torej psihičnemu in fizičnemu izrazu, ki je najbližje duhu, tako kot je Zemlja z gorskimi vrhovi najbližje nebu.

Andrej Praček, *urednik*

ZAČETEK TEČAJA:

SREDA, 5. NOVEMBER OB 18.00 – WOLFOVA 8, LJUBLJANA

SREDA, 12. NOVEMBER OB 18.00 – TYRŠEVA 7, MARIBOR

TEČAJ SE ODVIJA ENKRAT TEDENSKO OB ISTEM TERMINU, V TRAJANJU DVEH ŠOLSKIH UR.

TEČAJ ZAJEMA NAJPOMEMBNEJŠA UČENJA TRADICIONALNIH FILOZOFSKIH ŠOL VZHODA IN ZAHODA, KI SO BILA NAMENJENA VSEŽIVLJENSKEMU OBLIKOVANJU ČLOVEKA.

DUHOVNE VAJE V ZAHODNI FILOZOFSKI TRADICIJI

JULIAN SCOTT

Čeprav je moderna filozofija predvsem intelektualno področje, je imela ogromen vpliv na oblikovanje našega sveta. Filozofija Francis Bacon (1561–1626) je v veliki meri odgovorna za trenutni znanstveni pogled na svet in eksplozijo tehnologije. Auguste Comte (1798–1857) je shematiziral temelje teorije linearnega napredka v zgodovini, ki prevladuje v zahodnem pogledu na svet od 19. stoletja do danes; filozofiji Hobbesa (1588–1679) in Huma (1711–1776) pa sta spodbujali idejo o pomanjkanju svobodne volje pri ljudeh, ki so po njunem mnenju prepuščeni na milost in nemilost svojim strastem – torej idejo, ki je še danes razširjena. Vendar moderna filozofija ni bila obravnavana kot metoda za preobrazbo človeka. Z drugimi besedami, ne more nas rešiti pred našimi neukrotljivimi strastmi in nas spremeniti v spokojne modrece, ki so eno s samim seboj in z vesoljem. V svetu antične Grčije in Rima pa je bil prav to cilj filozofije: ne le preobrazba našega pogleda na svet, temveč tudi metamorfoza naše osebnosti, kot je to izrazil Pierre Hadot. Ker takšna preobrazba ni lahka, so imele vse grško-rimske filozofske šole za dosego tega cilja vrsto tega, kar Hadot imenuje duhovne vaje.

Kaj pomenijo duhovne vaje? Izraz verjetno izvira iz dela *Exercitia spiritualia* svetega Ignacija Lojolskega, ustanovitelja jezuitskega redovnega reda v 16. stoletju. Toda Ignacij je razvil te vaje na podlagi zgodnjekrščanske filozofije, ki je izhajala iz vaj, ki so obstajale že v antičnih filozofskih šolah, kjer so bile označene s splošnim izrazom *askesis*, iz katerega izvira beseda askeza. Grške in rimske duhovne vaje

pa, kot bomo videli, niso bile izključno asketske v sodobnem pomenu. Sodobni pomen besede askeza izhaja iz krščanske, predvsem meniške uporabe koncepta.

Kaj so torej bile duhovne vaje starodavnih filozofskih šol in ali bi bile še vedno koristne za današnjega duhovnega iskalca?

Za antične ljudi so bile glavni vzrok trpljenja in nereda pri človeku in na svetu strasti (jeza, pohlep, poželenje itd.). Posledično je bila filozofija obravnavana kot terapija za strasti, njen cilj pa je bil doseči stanje miru v človeški duši.

Posledično je bila ena glavnih duhovnih vaj prav gojenje notranjega miru. Kako so to nameravali doseči? Najprej s preoblikovanjem načina, kako vidimo svet. Običajno dajemo velik pomen pridobivanju bogastva in slave. Tudi današnja družba še vedno temelji na takšnih merilih. Toda kot pravi Sokrat v Apologiji (Platonovem poročilu o Sokratovem sojenju in smrti): *".../ te ni sram, da se ukvarjaš le s tem, kako bi si pridobil čim več premoženja, slave in časti, za razumnost, resnico in za to, da bi imel čim boljšo dušo, pa si ne prizadevaš in za to ne skrbiš?"*

"ENA GLAVNIH VAJ V VSEH FILOZOFSKIH ŠOLAH JE BILA VAJA RAZIDENTIFICIRANJA."

Da bi preprečil to težnjo v človeku, je Platon filozofijo predlagal kot vadbo za smrt. Z drugimi besedami, v zavedanju, da bomo vsi nekega dne umrli, bi se morali pripraviti na življenje brez telesa, kar bi pomenilo, da se posvetimo nematerialnim stvarim duše.

Ena glavnih vaj v vseh filozofskih šolah je bila torej vaja razidentificiranja (če uporabimo sodoben izraz) od naših čutov in osvoboditev od tega, kar so imenovali suženjstvo želja, ki nas silijo, da delujemo na načine, na katere si v resnici ne želimo delovati. Platonska vaja *par excellence* je bila: *"... da se duša kar najbolj loči od telesa ter se navadi na to, da se sama po sebi zbere od vsepovsod iz telesa in se osredotoči ter – koliko je mogoče – v zdaj prisotnem in poznejšem času prebiva sama po sebi, odrešena od telesa kot od vezi."* Sokrat sam je bil odličen primer takšne odmaknjenosti, saj je pokazal sposobnost prenašanja vročine in mraza, užitka in bolečine, medtem ko je opravljal svoje filozofske raziskave v sebi, kot je opisano v Platonovem Simpoziju.

"DRUGA VRSTA DUHOVNE VAJE JE MEDITACIJA O NARAVI RESNIČNOSTI IN POSAMEZNIKOVEM MESTU V NJEJ."

Nadaljnji rezultat tega usposabljanja je, da filozofu omogoča osvoboditev od svojih subjektivnih stališč (ki izhajajo iz njegove podrejenosti osebnim všečnostim in nevšečnostim, strahom in željam) in se dvigne do bolj objektivne in

univerzalne perspektive. To nam pomaga tudi, da stvari vidimo sorazmerno: če se zavedamo, da smo kot posamezniki in celo kot človeštvo le majhen in dokaj nepomemben delček resničnosti, potem nas ne bodo spravile s tira vse radosti, žalosti in spremenljivosti človeškega obstoja.

Ta odnos izhaja iz druge vrste duhovne vaje, ki je meditacija o naravi resničnosti in posameznikovem mestu v njej. Za razliko od mnogih sodobnih filozofov antični filozofi takšne meditacije niso imeli za zgolj intelektualno vajo, saj jo je treba izvajati tudi pri vsakdanjih opravilih, da bi bila veljavna. Ti filozofi niso bili "misleci iz fotelja". Sokratu so na primer sodili na sodišču in ga obsodili na smrt. Ostal je miren, veder in celo humoren, tako na sodišču kot med čakanjem na smrt v zaporniški celici. Platon je bil nekoč prodan v suženjstvo (a ga je kasneje odkupil prijatelj). Nobeden od njiju ni imel lahkega življenja in filozofija je bila pogosto primerjana s treningom, ki so ga morali športniki opraviti, da bi lahko tekmovali na olimpijskih igrah. Pravzaprav so v antični Grčiji filozofijo dejansko poučevali v gimnazijih.

Filon Aleksandrijski, helenistični judovski filozof iz 1. stoletja pred našim štetjem, je sestavil seznam različnih duhovnih vaj, ki so se uporabljale v filozofskih šolah za časa njegovega življenja. Te so vključevale: temeljito raziskovanje, branje, meditacije, poslušanje, pozornost, samoobvladovanje, brezbriznost do brezbriznih stvari, zdravljenje strasti, spominjanje dobrih stvari in izpolnjevanje dolžnosti.

Stoični filozofi so še posebej priporočali nenehno budnost in prisotnost uma, samozavedanje, ki nikoli ne spi, in osredotočenost na sedanji trenutek. Oni in druge šole pred in za njimi so priporočale, da na začetku dneva razmislimo o tem, kaj nas čaka in kako se bomo na to odzvali; nato pa ob koncu dneva izprašujemo vest, da bi se lahko nenehno izpopolnjevali. Nekatere šole so priporočale tudi preučevanje sanj in celo njihovo obvladovanje ter pripravo na spanje z umirjanjem strasti in prebujanjem razuma z "odličnimi razpravami".

Skratka, vidimo lahko, da so bile vse te vaje naravni del filozofije kot načina življenja. Priznavajo človeški um in njegovo pomembnost – potrebo, da stvari premislimo sami – pa tudi potrebo po redni praksi in udeležanju naših moralnih vrednot in načel ter potrebo, da sebe vidimo kot del večje celote, ki jo vodi univerzalni razum oziroma inteligenca.

"STOIČNI FILOZOFI IN DRUGE ŠOLE PRED IN ZA NJIMI SO PRIPOROČALE, DA NA ZAČETKU DNEVA RAZMISLIMO O TEM, KAJ NAS ČAKA IN KAKO SE BOMO NA TO ODZVALI; NATO PA OB KONCU DNEVA IZPRAŠUJEMO VEST, DA BI SE TAKO LAHKO NENEHNO IZPOPOLNJEVALI."

Neoplatonistični filozof Plotin (204/205 – 270 n. št.) je opisal tri stopnje filozofske poti do tega, kar je imenoval Dobro (najvišje dobro, ki si ga človek lahko zamisli): "O tem nas poučujejo analogije, negacije ... (proces mišljenja in razumevanja). K temu nas vodijo očiščenja, vrline ... (vrlina kot sredstvo za odvajanje od čutov) in vzponi v razumljivi svet (mistično stanje ekstaze, ki ga je doživel sam Plotin)."

Te duhovne vaje so resnično brezčasne in jih je zagotovo mogoče izvajati z blagodejnimi rezultati tudi danes. Omogočajo nam, da se dvignemo v življenje objektivnega duha, kot pravi Pierre Hadot, hkrati pa ostanemo trdno na tleh, se iz dneva v dan izboljšujemo in ohranjamo vse močnejši občutek povezanosti s preostalo naravo in z vesoljem, katerega del smo. 🌿

MNOGI OBRAZI MODERNE DUHOVNOSTI

AGOSTINO DOMINICI

UVOD

V zadnjih petdesetih letih je duhovnost doživela pomembno preobrazbo. Tradicionalne verske institucije so izgubile velik del svojega vpliva, kar je mnoge ljudi pripeljalo do iskanja duhovnosti zunaj strukturiranih sistemov. To je povzročilo pojav različnih trendov in načinov dojemanja ter prakticiranja duhovnosti. Najdemo na primer neke vrste "naredi sam" duhovnost, kjer si posamezniki ustvarijo osebne duhovne poti, pogosto mešajo elemente iz različnih tradicij, ne da bi se zavezali katerikoli od njih. Ta trend je povezan tudi z vzponom tako imenovanega duhovnega trga, kjer se različna duhovna prepričanja in prakse prodajajo kot potrošniški izdelki. Priča pa smo še enemu zanimivemu trendu, psihologizaciji duhovnosti, ki je verske in duhovne nauke spremenila v orodja za samopomoč in osebni razvoj.

ZAČNIMO NA ZAČETKU

Morda se sprašujemo, kaj je vzrok te preobrazbe? Tukaj bi rad izpostavil dva kulturna pojava: postmodernizem in gibanje new age. Postmodernizem spodbuja mešanje različnih kulturnih slogov in vplivov, časti raznolikost. Prav tako sprejema idejo, da je resnica subjektivna in odvisna od konteksta. Če ni univerzalne resnice, so ljudje morda bolj nagnjeni k oblikovanju lastne duhovne identitete in občutka osebne pomembnosti. V tej postmodernistični pokrajini, kjer je na voljo več duhovnih prepričanj in lahko posamezniki izbirajo vidike duhovnih praks, ki so jim všeč, in si tako gradijo svoj osebni sistem prepričanj, pogosto cveti duhovni materializem.

New age je uvedel idejo, da mora biti duhovnost osebna, izkustvena in nedogmatična. Popularizirala je ezoterične nauke in duhovne prakse, kot so meditacija, energijsko zdravljenje, astrologija, joga in kanaliziranje, ter posameznike spodbuja k raziskovanju duhovnosti na način, ki ustreza njihovim potrebam. Ključni slogani gibanja new age vključujejo: sledi svoji intuiciji; živi svojo resnico; veselje me ljubi; duhovno, a ne religiozno, in vse religije so eno. Skratka, oba kulturna pojava poudarjata osebno opolnomočenje, individualno svobodo, subjektivnost in nagnjenost k neodločnemu duhovnemu pristopu, zavitemu v nejasen jezik.

**NEW AGE JE UVEDEL IDEJO, DA MORA BITI
DUHOVNOST OSEBNA, IZKUSTVENA IN
NEDOGMATIČNA.**

Drug pomemben vidik sodobnosti, ki vpliva na način, kako ljudje dojemajo in pristopajo k duhovnosti, je digitalna tehnologija in družbeni mediji. Internet je duhovno znanje naredil dostopnejše, vendar pogosto na razdrobljen in površen način. Platforme, kot so YouTube, TikTok, Facebook in Instagram, spodbujajo kratke duhovne vsebine, pri čemer kompleksne nauke pogosto zreducirajo na hitre nasvete in motivacijske citate. Ljudi spodbujajo k ustvarjanju personaliziranih duhovnih mešanic, pri čemer se ukvarjajo s spletnimi vsebinami tako, da delijo svoja cenjena mnenja v klepetalniku.

DUHOVNI MATERIALIZEM IN NJEGOV TRG

Koncept duhovnega materializma je leta 1973 skoval tibetanski budistični učitelj Chögyam Trungpa. V svoji knjigi *Prebijanje skozi duhovni materializem* trdi, da mnogi posamezniki sprejemajo duhovne prakse, kot je meditacija čuječnosti, ne zato, da bi pridobili globlje razumevanje sebe, temveč zato, da bi okrepili zavedanje svojega jaza, dosegli status ali moč. Zanimivo je, da so nekaj let pozneje duhovni nauki začeli postajati tržno privlačni izdelki, namenjeni zagotavljanju hitrih ali površinskih rešitev za težave duhovnih iskalcev.

V tej komercializaciji duhovnosti so se duhovne prakse razvile v večmilijardne industrije. Priča smo cvetočemu duhovnemu tržišču, ki ponuja široko paleto knjig, spletnih tečajev, vikend umikov in delavnic. Vse vrste izdelkov obljublja, da bodo posameznikom pomagali doseči osebno srečo, če ne že razsvetljenja, ali najti zatočišče pred kaotičnim sodobnim življenjem. Duhovnost je nenadoma postala izbira potrošnikov, ki ponuja široko paleto izdelkov. Lahko kupimo kristale in zdravilne kamne za uravnavanje energije, branje iz kart tarota v iskanju duhovnega vodstva ter številne spletne tečaje, kjer se lahko naučimo postati šaman, zdravilec z energijo, medij ali celo vedeževalec.

**MORDA JE EDEN NAJBOLJ ZASKRBLJUJOČIH
VIDIKOV DUHOVNEGA MATERIALIZMA PRAV
SPREMINJANJE STARODAVNIH DUHOVNIH PRAKS
IN SVETIH OBREDOV V BLAGO, KAR VODI V
IZKORIŠČANJE STAROSELSKE MODROSTI.**

Morda je eden najbolj zaskrbljujočih vidikov duhovnega materializma prav spreminjanje starodavnih duhovnih praks in svetih obredov v blago, kar vodi v izkoriščanje staroselske modrosti. Pri tem so starodavni nauki pogosto oropani svojega duhovnega in etičnega okvira, da bi ustrezali zahtevam zahodnih potrošnikov, ki iščejo duhovne novosti. Hkrati pa so, zlasti na družbenih omrežjih, v porastu samooklicani duhovni "učitelji", ki se predstavljajo kot duhovni voditelji, pogosto pa dajejo prednost osebnemu dobičku pred pristnim poučevanjem.

Ampak ali res verjamemo, da je duhovno preobrazbo mogoče doseči hitro in brez napora, morda z naložbo nekaj tisoč evrov? Pomislimo za trenutek: ljudje se naučijo nekaj dihalnih tehnik in se svetu predstavijo kot inštruktorji pranajame. Toda obvladovanje pranajame ni samo dihanje. To pomeni sposobnost nadzora in usmerjanja prane, vitalne sile, po volji - v sebi in zunaj. In to ni nekaj, kar se lahko naučite od prvega mimoidočega v nekaj vikendih!

Duhovni napredek tudi ni zbiranje izven telesnih izkušenj, nazivov ali mističnih vizij. Vedno pomeni ponižnost, trdo delo in predanost vseživljenjskemu potovanju, ki naj bi vodilo do postopne, a radikalne preobrazbe človeškega ustroja. Poleg tega duhovna rast zahteva sprejemanje preprostosti in nenavezanosti. Pogosto se goji v tišini, kontemplaciji in skozi vsakodnevne življenjske preizkušnje. Izziv je torej, da se upremo privlačnosti površnih duhovnih trendov z njihovimi duhovnimi bazarji, polnimi bleščečih, a neuporabnih izdelkov.

PSIHOLOGIZACIJA DUHOVNOSTI

Drug pomemben premik v sodobni duhovnosti je njena psihologizacija. Duhovni nauki so se preoblikovali v psihološka orodja za čustveno zdravljenje, doseganje duševnega zdravja ali osebni razvoj. Skratka, pogosto se uporabljajo za potrditev osebnih želja, namesto da bi jih presegli.

Tradicionalno se je duhovnost osredotočala na idejo osvoboditve, razsvetljenja ali združitve z božanskim, in je zato imela transcendentalne cilje, ki so se povezovali z višjimi resničnostmi. Toda sodobna duhovnost pogosto preoblikuje te nauke kot orodja za osebni in materialni uspeh, srečo ali samozavest. Tako najdemo jogo in meditacijo, nekoč zakoreninjeni v metafizičnih in etičnih načelih, ki se tržita kot vadbeni programi, terapije za dobro duševno počutje ali sprostitevne tehnike. Medtem ko je starodavna duhovnost učila, da individualni jaz ni končna resničnost, se sodobna psihologizirana duhovnost osredotoča na osebno izkušnjo in subjektivno resnico. Samouresničenje ne pomeni več razumevanja prehodne narave jaza, temveč postajanje najboljše različice sebe.

Res je, da je v tradicionalni duhovni poti psiha osrednja tema, vendar le v smislu, da jo je treba preseči, ne pa se ji prepustiti! Duhovna iniciacija pomeni smrt osebnosti, ne njeno povzdigovanje. Gre za ugašanje vsega, kar pripada biografskemu jazu. Navsezadnje je treba odvreči vse tiste male maske, s katerimi se običajno identificiramo. Pristna duhovnost pomeni sledenje radikalni poti. Mora nas odpeljati stran od tega, kar smo – naših prepričanj, identifikacij, preteklih pogojenosti, osebnih želja ali individualnih pričakovanj. Tukaj ni prostora za samosprejemanje ali druge psihološke podvige. To so le rešitve, rojene iz uma, ki se ni pripravljen soočiti s temnim breznom, popolno razgradnjo starega jaza. To in še več je duhovna iniciacija in ponižno moramo priznati, da ni za vsakogar. Čeprav se psihologija in duhovnost lahko dopolnjujeta, moramo paziti, da svetega ne zreduciramo zgolj na samopomoč.

**DUHOVNI NAUKI SO BILI PREOBLIKOVANI
V PSIHOLOŠKA ORODJA ZA ČUSTVENO
ZDRAVLJENJE, DOSEGANJE DUŠEVNE BLAGINJE
ALI OSEBNI RAZVOJ. NA KRATKO – POGOSTO SE
UPORABLJAJO ZA POTRJEVANJE OSEBNIH ŽELJA,
NAMESTO DA BI JIH PRESEGLI.**

“NAREDI SAM” DUHOVNOST

To je ideja, da si ljudje lahko ustvarijo lastno duhovno pot z uporabo virov, kot so knjige, spletne vsebine, vodniki za samopomoč in osebno eksperimentiranje, s čimer se izognemo bolj formaliziranim sistemom duhovnega prenosa, iniciaciji in mentorstvu. Pri tem pristopu k duhovnosti lahko beremo o tehnikah meditacije iz ene tradicije, raziskujemo astrologijo iz druge in vadimo jogo iz tretje. Težava je v tem, da lahko brez vodnika ali tradicionalnega okvira te prakse ostanejo ločene od globljih duhovnih spoznanj in jih zavest ne more sprejeti.

Veliko take duhovnosti se osredotoča na iskanje lahkega dostopa do zunajčutnih pojavov, hitrega razsvetljenja ali zgolj intelektualno radovednost. Ljudi privlači ideja, da bi postali vajenci novega čarovnika, vendar jim pogosto manjka pravega razumevanja duhovnih sfer. Potopljeni v prakso na novo prevedene knjige urokov, se pogosto ne zavedajo nevarnosti, ki jo prinašajo te vrste interakcij, in tako pridejo v stik s poljem sil, o katerem ne vedo praktično nič.

Omeniti velja tudi vlogo etike, ne samo v zunanjem vedenju, temveč tudi kot temeljno načelo notranje preobrazbe. Duhovnost je namenjena razgradnji ega in spodbujanju globlje povezave z vsemi bitji. Pa vendar lahko ego, če se ga lotimo kot neodvisnega projekta brez etične odgovornosti, subtilno prevzame proces, s čimer spodbuja aroganco in ustvarja iluzijo, da je bolj "prebujen" ali "razsvetljen" od drugih. Duhovni iskalec brez ustreznega vodstva lahko zlahka napačno razlaga nauke, krepi škodljive vzorce ali, še huje, manipulira z drugimi pod krinko "razsvetljenja". Etična podlaga torej ostaja velika zaščita pred inflacijo ega.

**DUHOVNOST JE NAMENJENA RAZGRADNJI EGA
PA VENDAR LAHKO EGO SUBTILNO PREVZAME
PROCES, S ČIMER SPODBUJA AROGANCO IN
USTVARJA ILUZIJO, DA JE BOLJ "PREBUJEN" ALI
"RAZSVETLJEN" OD DRUGIH.**

Poleg inflacije ega lahko taka duhovnost prinese resne nevarnosti za duševno in telesno zdravje. Vzpon na K2 ne zahteva le teoretičnega znanja, temveč tudi obsežno usposabljanje, izkušnje in vodenje v realnem času – skupaj s posebnim klicem, ki ga najdemo le pri največjih mojstrih. Kakorkoli že, vsi se strinjajo, da je ideja o poskusu vzpona na K2 po ogledu nekaj predavanj na YouTubu ali vikend gorskih izletih, preprosto absurda. Pravzaprav vzpon na K2 nikoli ni samostojen podvig. Alpinisti delajo v ekipah in se zanašajo drug na drugega za podporo, spodbudo in zaščito, če gre kaj res narobe.

**ŠTEVILNE DUHOVNE TRADICIJE V PRETEKLOSTI SO
POUDARJALE DUHOVNO INICIACIJO ALI PRENOS,
RITUAL ALI TRENUTEK, KO UČITELJ UČENCU
POSREDUJE ENERGIJSKO LASTNOST ALI GLOBLJE
RAZUMEVANJE.**

Tudi duhovna pot ni namenjena temu, da bi jo prehodili sami. Skupnosti in duhovni vodniki ne nudijo le varnostne mreže in podpore, ampak delujejo tudi kot ogledala, ki odražajo naš napredek, izzive in morebitno napihnjenost ega. Številne duhovne tradicije v preteklosti so poudarjale duhovno iniciacijo ali prenos, ritual ali trenutek, ko učitelj učencu posreduje energijsko lastnost ali globlje razumevanje. Brez te oblike prenosa lahko posameznik zamudi izkustveno modrost, ki pride s formalno iniciacijo. Zato ostaja še en ključni problem pri duhovnosti brez vodstva – to je možna izguba duhovnega prenosa (znanega kot parampara, prenos dharme, taoistične linije, silsila itd.).

Skratka, "naredi sam" duhovnost je v resnici dvorezen meč. Čeprav daje svobodo in osebno opolnomočenje, nosi tudi tveganje spodbujanja duhovne arogance, če ni zasidrana v etičnih načelih. Brez vodstva duhovnost zlahka postane sredstvo za samopovečevanje namesto za preseganje samega sebe. To pa odpira moje zadnje vprašanje: ali je individualno eksperimentiranje in raziskovanje vredno truda? Res je, in ta metoda je več kot dobrodošla, če vas lahko pripelje do baznega tabora, vendar dvakrat premislite, preden se lotite samostojnega vzpona! 🧘

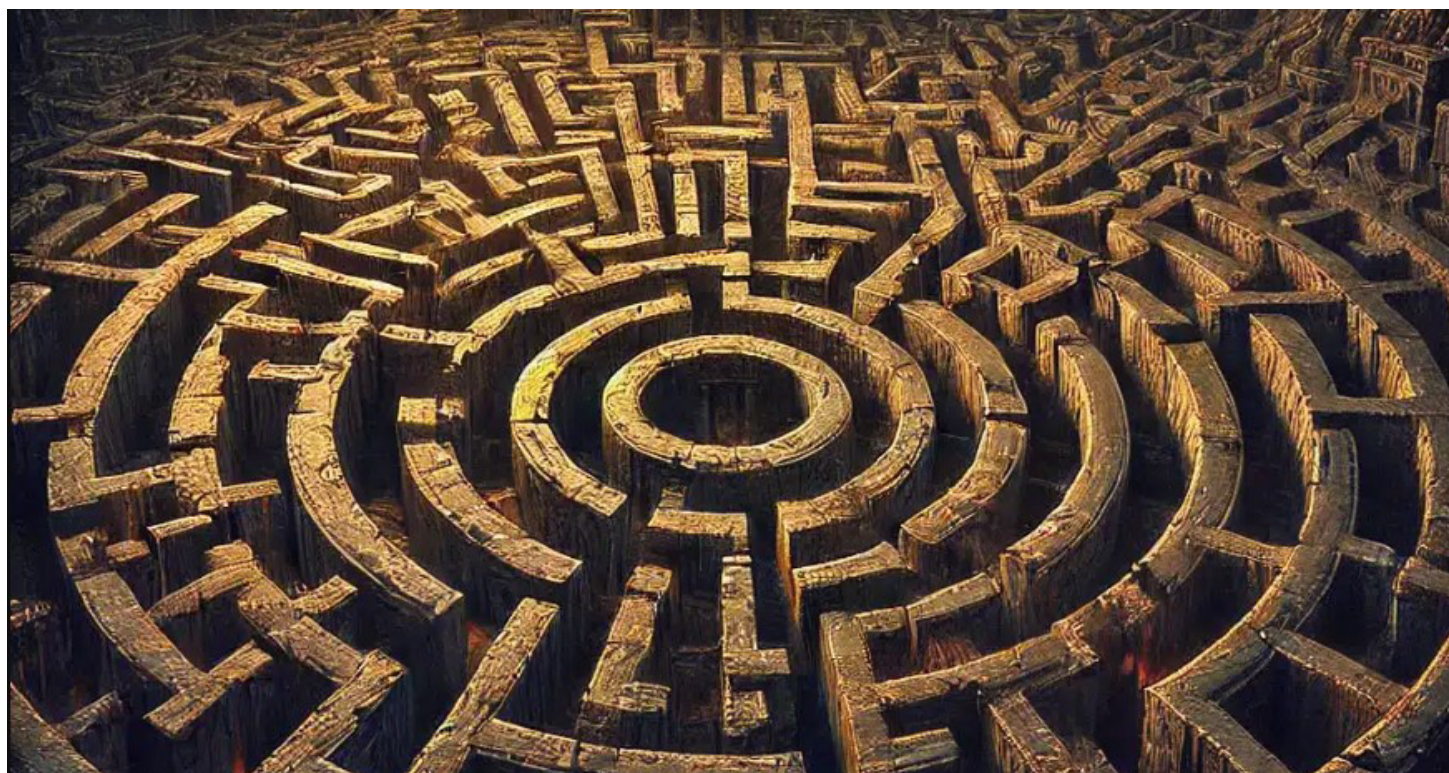
SKRIVNOSTI LABIRINTA

NATALIYA PETLEVYCH

Pred dolгими vekji je obstajalo mogočno pomorsko kraljestvo, ki ga je vodil modri in pravični sin Očeta bogov, Minos. Sam Zevs je Minosu razodel zakone življenja, da bi jih ta lahko uresničeval na Zemlji. Vendar je Minos (ali, kot pravijo nekateri, njegov potomec z istim imenom) storil napako takoj po tem, ko je postal vladar. Da bi dokazal, da ima njegova pravica do prestola božansko podporo, je molil k Gospodu morja, Pozejdonu, naj mu pošlje veličastnega bika, ki ga je obljubil žrtvovati. Bik se je pojavil in Minos je postal kralj. Toda v občudovanju bika je pozabil na obljubo in bitje obdržal zase. Pozejdon se je maščeval prek Minosove žene. V njej je vzbudil strast do bika in iz njune zveze, ki jo je omogočil iznajdljivi Dedal, se je rodil Minotaver (Minotaurus – "bik Minosa") – pošast s telesom človeka in glavo ter repom bika. Bitje je rastlo in se hranilo izključno s človeškim mesom. Dedal, arhitekt in izumitelj žage in sekire, je ponovno pomagal in po kraljevem ukazu zgradil veliko in zapleteno

palačo, da bi vanjo zaprl Minotavra. Atenci, ki so bili krivi za umor Minosovega človeškega sina, so bili prisiljeni plačevati letni davek sedmih mladeničev in sedmih deklet, da bi nahranili pošast. Tako je čudovita palača uspešnega kraljestva postala kraj pogube, kjer je zver požirala mlade ljudi in vso upanje. Palača se je imenovala Labirint.

Človeštvo spremlja simbol labirinta skozi vso zgodovino. Krožni ali eliptični vzorec labirinta izvira iz prazgodovinskih časov in ga je mogoče razumeti kot simbol stvarjenja in zgradbe veselja. Ponazarja kozmični vzorec in namiguje na idejo o padcu duha v materijo v procesu stvarjenja, medtem ko gibanje skozi labirint nazaj proti središču pomeni ponovno pridobitev duha. Pot skozi labirint pomeni učiti se gibati skozi materijo, ne da bi se ujel vanjo, naučiti se živeti, premikati se skozi tančice skrivnosti do svetega izvora vsega.

Starodavne civilizacije so gradile labirintne arhitekturne strukture zapletenih oblik, včasih povezane z naravnimi mrežami prehodov. Najbolj znani v antiki so bili egiptovski, kretski, lemnjski in etruščanski. Bili so sveti prostori za iniciacijsko potovanje v središče – "inicijacijo v svetost, nesmrtnost in absolutno resničnost". V srednjem veku je bil labirint pogosto upodobljen v gotskih katedralah in je pomenil potovanje v Sveto deželo – pot premagovanja nižjih sil, ki uničujejo človeško bitje, kar je vodilo v zmago duha.

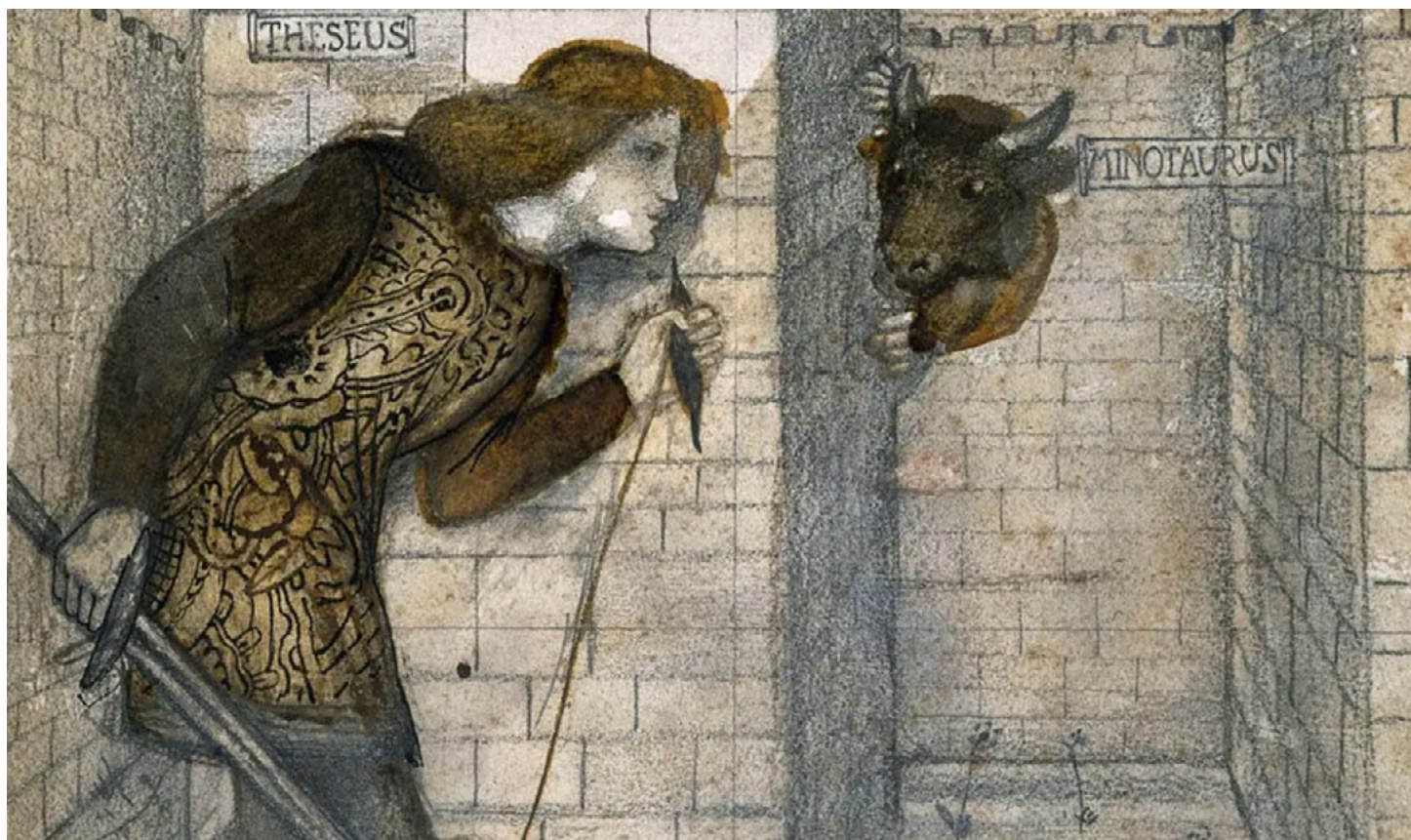
Posebna mera poguma in moči značaja je potrebna, da si kdo upa prehoditi labirint in premagati njegove izzive. Mit o Minotavru pripoveduje o takšnem junaku – Tezeju, sinu Pozejdona in kralja Aten, torej odrešeniku z božansko iskro. Ko je odrasel, je lahko dvignil velik kamen, pod katerim je bil meč, ki mu ga je zapustil oče, in se podal na pot postajanja. Po številnih preizkušnjah in zmagah nad zlom se je soočil z

**POSEBNA MERA POGUMA IN MOČI ZNAČAJA JE
POTREBNA, DA SI KDO UPA PREHODITI LABIRINT
IN PREMAGATI NJEGOVE IZZIVE.**

najtežjim izzivom – Minotavrom. Ko je Tezej prispel na Kreto, se je vanj zaljubila lepa Minosova hči, Ariadna, in mu pomagala skoti labirint. Poiskala je nasvet pri Dedalu in junaku dala klobčič niti, da bi ohranil spomin na pot. Druga različica mita pripoveduje, da mu je pot skozi labirint pomagala najti sijoča krona Dioniza.

Toda najti pot je le del izziva, ki je nemogoč brez pomoči Ariadne – simbola naše duše, ki nosi ves spomin: od kod prihajamo in kam smo namenjeni. Junak se mora soočiti tudi z zverjo, živalskim jazom, ki vlada človeškemu jazu, in podrediti htonske, kaotične, uničujoče sile, ki vladajo našemu človeštvu. Njegova volja, pogum in odločnost, da reši druge, so Tezeju pomagali premagati Minotavra, osvoboditi sebe in svet.

Labirint sam nas spominja na življenje z vsemi njegovimi preizkušnjami. Če se odločimo tavati brez cilja, se lahko izgubimo. Če pa se spomnimo svojega središča in usmerimo svojo voljo k samouresnitvi, bomo zmagoviti. 🏹

OB SVETOVNEM DNEVU FILOZOFIJE

PREDAVANJE

PASTI SODOBNEGA INDIVIDUALIZMA

ZAKAJ NAS KULTURA EGOIZMA DELA ŠIBKEJŠE – IN KAKO TO PRESEČI

20. 11. OB 19.00, WOLFOVA 8, LJUBLJANA

DELAVNICA

KAKO DOSEČI VELIKE STVARI?

MOJ JAZ V DRUŽBI JAZOV

20. 11. OB 19.00, TYRŠEVA 7, MARIBOR

DUHOVNOST JE ZLATA MERA SAMOODREKANJA.

NILAKANTA SRI RAM

www.akropola.org